

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 Vtrum fel, mania, & furor sint species iræ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

net. laedere autē aliquem, pertinet ad iniustitiam; vñ tam ex parte causæ, quæ est læsio illata ab altero, q̄ etiã ex parte uindictæ eius, quã appetit iratus, manifestũ est, q̄ ad eodẽ prinet ira, ad quos iustitia & iniustitia.

AD PRIMVM ergo dicendũ, q̄ sicut supra dictũ est, * Ira quã misit cum ratione, potest tamen etiã esse in brutis animalibus, quã ratione carent, in quãtũ naturali instinctu per imaginationẽ mouetur ad aliquid simile operibus rationis. Sic igitur, cũ in hoĩe sit & ratio & imaginatio, dupliciter in hoĩe potest motus iræ insurgere. Vno mō ex sola imaginatione nuntiante læsionem: & sic insurgit aliquis motus iræ etiã ad res irracionales & inanimatas, s̄m similitudinem illius motus, qui est in animalibus contra quodlibet nocivum: Alio modo ex ratione nuntiante læsionem: & sic, vt Philosoph. dicit 2. Rhet. * nullo modo potest esse ira ad res insensibiles, neque ad mortuos: tũ quia non dolent, q̄ maxime querunt irati in eis, quibus irascuntur: tum etiam quia non est ad eos uindicta, cum eorum non sit iniuriã facere.

AD II. dicendũ, q̄ sicut Philosoph. dicit in 3. Eth. * Quãdã metaphorica iustitia, & iniustitia est hoĩs ad seipsum, inquantũ scilicet ratio regit irascibilem, & concupiscibilem: & s̄m hoc etiam hō d̄r de seipso uindictam facere, & per consequens sibi ipsi irasci: proprie aut, & per se, nō cōtingit aliquem sibi ipsi irasci.

AD III. dicendũ, q̄ Philosophus in 2. Rhet. * assignat vnam differẽtiã inter odiũ & irã, q̄ odium potest esse ad aliquod genus, sicut habemus odio oẽ latronum genus: sed ira nō est nisi ad aliquod singulare, cuius rō est: quia odiũ causatur ex hoc, quod qualitas alicuius rei apprehendit vt dissonans nrã dispositioni, & hoc potest esse vel in vniuersali, vel in particulari: sed ira causatur ex hoc quod aliquis nos læsit per suũ actũ: actus autẽ oēs sunt singularium, & ideo ira semp est circa aliq̄d singulare. Cũ autẽ tota ciuitas nos læserit, tota ciuitas cõputat̄ sicut vnũ singulare.

A ne uoce, & postea subdit. Qui dixerit fratri suo, Racha, ubi tangit ira cum uoce, sed necdum pleno verbo formata, & postea dicit. Qui autem dixerit fratri suo, fatue: ubi expletur uox perfectione sermonis: ergo insufficienter diuisit Damasc. q̄ iram, nihil ponens ex parte uocis.

SED CONTRA est autoritas * Damasceni, & Gregorii Nysseni.

RESPON. Dicendum, q̄ tres species iræ, quas Dam. ponit, & est Greg. Nys. * sumuntur s̄m ea, quæ dant iræ aliquid augmentum, qd̄ quidem contingit tripliciter. Vno mō, ex facultate ipsius motus, & talem iram uocat fel, quia cito acceditur. Alio mō, ex parte tristitiæ causantis iram, q̄ diu in memoria manet, & hæc pertinet ad mania, q̄ a manendo dicit. Tertio, ex parte eius quod iratus appetit. s̄ uindictã, & hæc pertinet ad furorem, qui nunq̄ quiescit donec puniat. unde Phil. in 4. Ethic. * quodam irascitium uocat acutos, quia cito irascuntur: quosdam amaros, quia diu retinent iram, quosdam difficiles, quia nunquam quiescunt, nisi puniant.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod omnia illa, per quæ ira recipit aliquam perfectionem, non omnino per accidens se habent ad iram, & ideo nihil prohibet secundum ea species iræ assignari.

AD SECUNDVM dicendũ, q̄ ex candescencia, quã Tullius * ponit, magis uidetur pertinere ad primã speciem iræ, quã perficitur secundum uelocitatem iræ, quã ad furorem nihil autem prohibet ut thymosis Græce, quod Latine furor dicitur, utrunque importet, & uelocitatem ad irascendum, & firmitatem propositi ad puniendum.

AD TERTIVM dicendum, q̄ gradus illi iræ distinguuntur secundum effectum iræ, non autem secundum diuersã perfectionem ipsius motus iræ.

ARTICVLVS VIII.

Utrum conuenienter assignentur species iræ.

QVAESTIO XLVII.

Super Questionis 46. 47. 48. Articulum primum.

De causa effectiua iræ, & de remedijs eius, in quatuor articulos diuisa.

DEINDE considerandũ est de causa effectiua iræ, & de remedijs eius.

ET CIRCA hoc queruntur quatuor.

¶ Primò, Utrum semper motiũ iræ sit aliquid factum contra eũ qui irascitur.

¶ Secũdò, Utrũ sola paruipensio, uel despectio sit motiuum iræ.

¶ Tertio, De cã iræ ex parte irascētis.

¶ Quarto, De cã iræ ex parte eius, contra quem aliquis irascitur.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum semper motiuum iræ sit aliquid factum contra eum qui irascitur.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod non semp aliquis irascat̄ ppter aliqd̄ contra se factum. Hō. n. peccando, nihil contra Deum facere potest. Df. n. Job. 35. Si multiplicat̄ fuerint

ne uaria, fulta scilicet celeritate, cholere memoria, uel appetitu ipso diuersificatur, propter quod non uideo, nisi accidentales differentias licet non totaliter accidentales, ut album, & nigrum ad animal.

Loco in 1. citato, & Ibidem, & Greg. Nys. li. 4. c. 13. * Loais in arg. Sed contra citat. 5.

Ca. 5. 5.

Loco citate in arg.

Super Questionis 46. 47. 48. Articulum primum.

Circa q. 46. 47. & 48. simul, nota distinctionem iræ positam ab Aristo. in 2. Rhet. Ira est appetitus cum tristitia ac spe punitionis apparentis, propter apparentem paruipensionem eorum, quæ in ipsum, aut in ipsi aliqua non conuenientem. Ex qua diffinitione uidere potes in primis iram passionem compositam ex tristitia, & spe, & causis, & consequenter ex malo & bono ac per hoc ex parte tristitiæ mala defectus, & uniuersaliter contritantiã disponunt ad iram, & in quibus tristitia accepta permanet, aut renouatur, ira quoque facile surgit. Ex parte uerò spei audacia, delectatioque consequitur tam in cogitando, quã in sperata presentia uindictæ.

Et

Art. 4. ad 4.

Ca. 3. nō pro ml a. h. to. 6.

Circa 6. lib. tom. 5.

Cap. 4. non autem re. note a. h. to. 6.

a. q. 11. ar. 2. Lib. 2. Ordo. h. c. 16.

Missio. 7. arti. quo diligenter notabis, & memoriã mandabis distinctionem iræ ex imaginatione & ratione, & aduer-tes, q̄ cum scientifico sermo de ira est, intel- ligitur de ira ex ratio- ne nuntiante.

In 8. in respon. sione ad primũ aduerte, q̄ author non aperit intentionem suã, an putauerit has iræ spe- cies esse ueras species. Et posset forte dici, q̄ non sunt ueræ spe- cies ex parte obiecti em caus per se diffe- rentias passionũ dif- ferentia sumuntur, q̄- nis ex parte subiecti speciee distinguant. Obiectum enim om- nis iræ omnino idẽ est, sed ex dispositio-

Lib. 2. ca. 6.

Cap. 5. cir- ca p̄ncip.